

World Cleanup Day-scholeneditie

In het kort

World Cleanup Day is de grootste wereldwijde opruimactie van het jaar. Op de 3e zaterdag in september geven 20 miljoen mensen in ruim 180 landen de planeet een grote schoonmaakbeurt. Zie ook: www.worldcleanupday.nl

Aangezien de wereldwijde actie op een zaterdag plaatsvindt, organiseren wij World Cleanup Day-scholeneditie op de woensdag ervoor. Tijdens de World Cleanup Day actie ruimen leerlingen zwerfafval op en fotograferen zij het afval met de Litterati-app. Ze geven in de app aan om welk merk, materiaal en gebruiksdoel het gaat. Door het afval in kaart te brengen met de Litterati-app, helpen de leerlingen Plastic Soup Foundation met het wereldwijde onderzoek naar zwerfafval.

Onderdelen

Deze les bestaat uit:

- 👉 Introductieles plasticsoep (optioneel). Heb je meer tijd? Dan is het leuk om deze les te doen voordat je start met de World Cleanup Day actie. Zie <http://bit.ly/LessonUpPSFVO>.
- 👉 Klassikale digibordles World Cleanup Day. Hierin leren de kinderen het belang van het opruimen van zwerfafval en wordt het stappenplan van de opruimactie besproken.
- 👉 Opruimactie

Tijdsduur

1 tot 2 lesuren:

- 👉 Introductieles plasticsoep (optioneel): 30 minuten
- 👉 Instructie World Cleanup Day: 15 minuten
- 👉 Uitvoering World Cleanup Day: 1 lesuur tot dagdeel
- 👉 Foto's uploaden en taggen in Litterati: 10 minuten
- 👉 Klassikaal de gegevens in Litterati vergelijken (optioneel): 10 minuten

Sluit aan bij de vakken

- 👉 aardrijkskunde, biologie/verzorging, mens & maatschappij, mens & natuur, mentorles, wereldoriëntatie en de profielen groen en dienstverlening en producten.

Sluit aan bij de kerndoelen

👉 Mens en Natuur

29. De leerling leert kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in sleutelbegrippen uit het gebied van de levende en niet-levende natuur, en leert deze sleutelbegrippen te verbinden met situaties in het dagelijks leven.
30. De leerling leert dat mensen, dieren en planten in wisselwerking staan met elkaar en hun omgeving (milieu), en dat technologische en natuurwetenschappelijke toepassingen de duurzame kwaliteit daarvan zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.
31. De leerling leert onder andere door praktisch werk kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in processen uit de levende en niet-levende natuur en hun relatie met omgeving en milieu.

👉 Mens en maatschappij

38. De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.
39. De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
42. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.

Leerdoelen

- 👉 De leerlingen ervaren dat een opruimactie leuk, leerzaam en nuttig is.
- 👉 De leerlingen leren de Litterati-app gebruiken.
- 👉 De leerlingen ontdekken door de opruimactie hoeveel en wat voor zwerfafval in hun omgeving voorkomt.
- 👉 De leerlingen dragen bij aan een wereldwijd onderzoek naar zwerfafval.

Voorbereiding

- 👉 Meld je opruimactie aan op de World Cleanup Day-kaart: <https://bit.ly/scholenWCD>
- 👉 Vertel je collega's dat jullie meedoen aan World Cleanup Day-scholeneditie en geef ze jullie code en link naar deze les (<https://bit.ly/3wPUi7t>). Zo kan je met de hele school zoveel mogelijk afval opruimen en kan je zien welke leerlingen het meest hebben opgeruimd.
- 👉 Laat iedereen weten dat jullie school meedoet! Hang de poster op en promoot jullie opruimactie online met behulp van onze toolkit.
- 👉 Zorg voor afvalgrijpers (vaak te leen bij de gemeente), vuilniszakken en eventueel hesjes en handschoenen.

Litterati

Door gebruik te maken van de Litterati-app draagt je school bij aan burgerwetenschap (ofwel 'citizen science'). Met deze data kan de industrie en politiek aangesproken worden op hun verantwoordelijkheden.

- 👉 Registreer álles dat je tegenkomt. Zo krijg je inzicht in de samenstelling van het zwerfafval en heb je een compleet beeld van je inzet.
- 👉 Breng het object, materiaal en merk duidelijk in beeld. Maak een scherpe foto.
- 👉 Je Upload je foto's met de blauwe button. Tag het object (bijv. blikje), materiaal (bijv. aluminium) en merk (bijv. CocaCola). Het taggen en uploaden van de foto's kan ook achteraf op school (WiFi).

Op World Cleanup Day

- 👉 Verdeel je klas in teams van 2 - 3 leerlingen. 2 rapen op, 1 registreert. Zo werk je snel en nauwkeurig. Natuurlijk kun je tussendoor ook even ruilen van taak.
- 👉 Instrueer de leerlingen dat zij per team één smartphone nodig hebben. Een internet-verbinding (4G of 5G) is niet nodig. Ze kunnen de foto's later met WiFi uploaden.
- 👉 Instrueer de leerlingen dat ze de Litterati-app moeten downloaden in de App Store of via Google Play en toegang geven tot hun locatie en de camera.
- 👉 **TIP!** Dit filmpje laat in anderhalve minuut zien hoe Litterati werkt! youtu.be/4cKebd0YPAQ. Dit filmpje staat ook in de digibordles.
- 👉 Zorg ervoor dat de leerlingen na terugkomst de foto's taggen (aangeven soort zwerfafval, merk en materiaal) en uploaden.

Lesuitvoering

Informatie bij de digibordles

👉 **Slide 7-9:** Stel de kijkvraag voordat je het filmpje aanzet. Antwoord:

1. Marlboro
2. Red Bull
3. McDonald's
4. Heineken
5. Coca-Cola

👉 **Slide 10:** Vergelijk de items in de top 7-lijstjes met de antwoorden die de leerlingen bij slide 4 gaven.

👉 **Slide 11:** Dit filmpje laat zien dat ook blikjes bijdragen aan plasticvervuiling!

👉 **Slide 12:** Help de leerlingen met het formuleren van hun doelen voor de opruimactie.

Voorbeelden van doelen:

- Ons groepje verzamelt vier zakken zwerfafval.
- We onderzoeken hoeveel zwerfafval er ligt tussen de school en de supermarkt.
- We zetten minimaal 100 zwerfafval-items op de foto in Litterati.
- We gaan een stuk rivieroever of een ander natuurgebied opruimen, een aantal keer per jaar.
- We zoeken uit op welke plekken in onze woonplaats het meeste afval ligt.
- We zoeken uit wat en hoeveel plasticafval er in en vlak bij water ligt (bijvoorbeeld zee, rivier, plas, kanaal, gracht of sloot).

👉 **Slide 13:** Geef de leerlingen duidelijke instructies waar ze het afval na de opruimactie kunnen laten. In de containers op school? En moeten ze het afval gescheiden inzamelen?

👉 **Slide 14-15:** Zorg ervoor dat de groepjes op verschillende locaties gaan opruimen. Laat ook groepjes bij water opruimen. Vergelijk daarna de ervaringen van de groepjes.

👉 **Slide 16:** In dit filmpje wordt uitgelegd hoe de app werkt.

👉 **Slide 17-18:** Oefen vooraf met de leerlingen hoe zij Litterati moeten gebruiken.

👉 **Slide 19-20:** Bespreek na de opruimactie met de klas wat en hoeveel ze hebben gevonden.

Gebruik hiervoor de Galerij in de app. Interessante vragen voor de nabespreking zijn:

- Welke afvalsoorten worden het meest gevonden?
- Waar zijn de hotspots waar het meeste zwerfafval ligt?
- Is er een verklaring voor de locatie van deze hotspots? Licht er bijvoorbeeld een supermarkt vlakbij? Zijn er wel genoeg prullenbakken?

👉 **Slide 21:** Denk met de klas na over oplossingen, gebaseerd op hun eigen ervaringen tijdens de World Cleanup Day. Welk afval kwamen ze veel tegen en hoe zou je dit kunnen voorkomen?

Evaluatie

👉 Na afloop van de opruimactie valueer je met de klas. Bekijk en bespreek de resultaten van jullie opruimactie. Mail ons de resultaten: educatie@plasticsoupfoundation.org

Vervolg lesuitvoering

- 📌 Welke merken, materialen en voorwerpen hebben jullie gevonden?
- 📌 Wat hebben de leerlingen geleerd?
- 📌 Hoe interessant vonden zij de opruimactie?
- 📌 Wat voor oplossingen heeft de klas bedacht?
- 📌 Wat kunnen en gaan de leerlingen zelf doen aan dit probleem? Wat kunnen ze veranderen aan hun eigen gedrag?
- 📌 Hoe gaan leerlingen anderen aanzetten om ook verantwoordelijkheid te nemen? Door een campagne op school? Of gaan ze in gesprek met de gemeente of met de supermarkt?

TIP: Houd de evaluatie heel concreet, bijvoorbeeld met een poster. Zo blijven alle leerlingen actief betrokken bij de evaluatie.

Meer informatie

- 📌 www.plasticsoupfoundation.org/wat-wij-doen/zwerfafval/opruimen
- 📌 <https://www.worldcleanupday.nl/ontmoet-nina>
- 📌 www.litterati.org
- 📌 Filmpje over plastic nurdles als zwerfafval: youtu.be/XGvYov3TUE8 (1:29 minuut)

Lesmateriaal over de plasticsoep

Naast de Introductieles plasticsoep hebben we een aantal challenges. Deze sluiten aan bij verschillende leerdoelen en vakgebieden.

Doe een van onze challenges: <http://bit.ly/LessonUpPSFVO>

1. Dierenleed	8. Plasticvrije toiletta's
2. Kauwgom	9. Plasticvrij feest
3. Pak de Verpakker	10. Save your Butt
4. Plasticdebat	11. Snack Tracker
5. Plasticdieet	12. Trash Hunt
6. Plastic in het water	13. Zinken, zweven en drijven
7. Plastic Music	

Evaluatieformulier

- 📌 Wij horen graag wat jullie van World Cleanup Day-scholeneditie vonden. Vertel ons hoe jullie deze dag hebben ervaren en wat wij eventueel beter kunnen doen. Mail ons op educatie@plasticsoupfoundation.org. We vinden het ook altijd erg leuk om foto's van jullie dag te ontvangen!